F75w/6180
ბიბლიოთეკა

პროლეტარიელებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

კომუნისტი

საქართველოს კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის, საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს და მინისტრთა საბჭოს ორგანო

КОММУНИСТ — ОРГАН ЦК КП ГРУЗИИ, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ ГРУЗИНСКОЙ ССР

გაზეთი გამოდის 1920 წლის 3 ივნისიდან

№ 201 (19848) ◆ კვირა, 1 სექტემბერი, 1985 წელი. ◆ ფასი 4 კაპ.

საქართველოს სსრ დამსახურებული მხატვრის თ. სუციაშვილის ილუსტრაცია.

ბოლო ცვალინდელ დღეზე ფიქრით

ოდესაც სექტემბერი. რა სასეფოდ ეფერს ეს სრულიად უბრალო, ჩვეულებრივი სიტყვებიც კი! რა ბედნიერებით ბოლოდით ბოლომ ახალი სასწავლო წლის დაწყებას ყველანი — დიდები თუ პატარები. და რა უმანკოდ ოცნებობ ყოველთვის სეპტემბრის ამ დღეს, როდესაც სკოლაში პირველი ზარი აწკარუნებს. ჩვენი სამშობლოს კიდეთ კიდეზე ზეიმია და ამაღლებულ ვაზეიმობ.

დღეს ოცდაერთ დღეს — საოჯახლისთვის, საერთაშორისო დღესასწაულია.

განსაკუთრებული, ღრმა შინაარსის არის ალბათ ეს ამბავი, რომ ახალი სასწავლო წელი ჩვენს ოჯახებში ბავშვების ბედნიერ ცხოვრებასთან და ზრდასთან ერთად, ეროვნული ფასეულობანი ეროვნული ფასეულობანი ეროვნული ფასეულობანი

სკკპ ცენტრალურ კომიტეტსა და სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოს

(დასასრული)

შეთარმეტე ხუთწლეულში დასახული ამოცანათა განხორციელებისა და მოცულობითბლოკური სახლთაშენებლობის მოცულობა, კომპლექტური შენობებისა და ნაგებობების გამოშვება მსუბუქი ლითონისა და სხვა ეფექტიანი კონსტრუქციებისა და მასალების ბაზაზე. დასახული ამოცანა 1,5-2-ჯერ განხორციელდა ძირითადი ტიპიანი ბინალოგებთა წარმოებაში, აგრეთვე დამზადდა საწარმოო დანიშნულების კომპლექსურ-ბლოკური შენობების წარმოება.

საშენებლო სამინისტროებსა და შეჯავშნილ სამინისტროებს დავალათ შეიშენონ და განახორციელონ 1986-1990 წლებში სამრეწველო და სახიანო შენებლობაში მონოლითური ბეტონისა და რკინაბეტონის ფართო დანერგვის ღონისძიებათა კომპლექსი.

საშენებლო, საგზაო და კომუნალური მანქანათმშენებლობის სამინისტროს, ქიმიური და ნავთობის მანქანათმშენებლობის სამინისტროს, ჩარხსაშენებელი და საინსტრუმენტო მრეწველობის სამინისტროს და მძიმე და სატრანსპორტო მანქანათმშენებლობის სამინისტროს მიეცათ შესაბამისი დავალებანი, რათა შეიმუშაონ, ითვისონ საჭირო ტექნოლოგიური ბაზებისა და მოწყობილობის ხერხული გამოშვება პროგრესული საშენი მასალების, ნაწარმისა და კონსტრუქციების წარმოებისათვის.

**სსრ კავშირის საშენ მასალათა მრეწველობის სამინისტროს დავალა გაზარდოს პერლიტის ნედლეულის მოპოვება სომხეთის სსრ არაგ

ის საწყაროში, უკრაინის სსრ ბერეგოვოსკის კარიერსა და ბუჩიატეფთის ასსრ ზაიგრავეკის კარიერთსამმართველოში. დასახულია 1986-1990 წლებში აშენდეს ბაზალტისა და დიაბაზის ღორღის ორი სამსხვრევსახარისხებელი ქარხანა, რაც საჭიროა კარელიის ასს რესპუბლიკასა და როგნოს ოლქის საბადოებში მინერალურ ბამბის ნაწარმის დასამზადებლად. დასახულია ამოცანა, 1987 წლიდან დაწყებული, დაიწყოს მხოლოდ ავტომატზებული და მექანიზებული საცეცხლე და სანთური სამარჯვნები ალუმინიუმი გასათბობი ქვაბების გამოშვება კომპლექტურ-ბლოკური შესრულებით. 1986 წლიდან დაწყებული განხორციელდეს მთელი რიგი უმნიშვნელოვანესი საშენი მასალებისა და ნაწარმის მიწოდება საჭირო დამზადარ მასალებსა და სამაგრი დეტალების კომპლექტით და, როგორც წესი, კონტეინერებითა და დაპაკეტებული სახით.**

სსრ კავშირის შავი მეტალურგიის სამინისტროს, სსრ კავშირის ფერადი მეტალურგიის სამინისტროსა და სხვებს მიეცათ 1985 და 1990 წლებში შენებლობის საჭიროებებისათვის ეფექტიან სახეობათა ფოლადის ნაგლინისა და ფერადი ლითონების მიწოდების მოცულობის დავალები.

სსრ კავშირის ქიმიური მრეწველობის სამინისტროს, ნავთობგადამმუშავებელი და ნავთობქიმიური მრეწველობის სამინისტროს, მინერალური სასუქების წარმოების სამინისტროს, მძიმე ინჟინერიის საწარმოთა მშენებლობის სამინისტროს, სსრ კავშირის სამრეწველო მშენებლობის სამინისტროს, სსრ კავშირის მშენებლობის სამინისტროს და მოსკოვის საოლქო საბჭოს აღმასკომთან არსებული მთავარმოსკოოფლამშენს—უზრუნველყონ 1986-1990 წლებში მშენებლობის საჭიროებისათვის ქიმიური და პოლიმერული მასალების წარმოების სიმძლავრეთა ამოქმედება. დადგენილებით განსაზღვრული ამ პროდუქციის მოცულობა, რომელსაც ყოველწლიურად კაპიტალურ მშენებლობას აწვდიან.

სამინისტროებსა და უწყებებს, რომლებსაც აქვთ 50 ათასი კუბური მეტრიდან და უფრო მეტი სიმძლავრის გადიდებული სიხისტის მინერალბამბის ფილების საწარმოები, დაევალთ 1986-1990 წლებში ამ საწარმოებში შექმნან დასადგარები, რათა მზა კომპონენტებისაგან დაამზადონ აღნიშნული ფილების წარმოებისათვის საჭირო ფენილსპირტები. საწარმოებში, რომლებიც ცემენტ-ბუზოელეის ფილებს უშვებენ, გათვალისწინებული დაიწყოს ამ ფილებისაგან სამშენებლო კონსტრუქციებისა და დეტალების დამზადება. ქიმიური მრეწველობის სამინისტროს დაევალა 1988 წლიდან დაწყებული უზრუნველყოს ამ მიზნებისათვის სინთეზური წებოვნის გამოშვება.

სკკპ ცენტრალურმა კომიტეტმა და სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭომ სამშენებლო, საგზაო და კომუნალური მანქანათმშენებლობის სამინისტროს დაევალეს უზრუნველყოს 1985-1990 წლებში მთელ რიგ ახალსახეობათა სამშენებლო ტექნიკის შემუშავება და სერიული წარმოების ათვისება, უკმარი მანქანების, მექანიზმებისა და ინსტრუმენტის გამოშვების განვითარება სამშენებლო და სამონტაჟო სამეწოთა კომპლექტური მექანიზაციისათვის. განსორციელოს ღონისძიებანი, რომლის მიზანია სამშენებლო მანქანებისა და მოწყობილობის ტექნიკურ-ეკონომიკური მაჩვენებლების გუთმჯობესება, მათი ერთეული სიმძლავრისა და მუშაობაში საიმედოობის ამაღლება, ამასთან მხედველობაში იქონიოს სულ ცოტა 10 პროცენტით პროდუქციის ნომენკლატურის ყოველწლიური განახლება, 1990 წლისათვის ექსკავატორების, ამწეების, დამტვირთველების შესაცვლელი მოწყობილობის წარმოების 1,5-ჯერ გადიდება, ჰიდრომამრავის კვანძების მუშაობის რესურსის ხნიერებისა გადიდება და ძირითადი მანქანების მტყუნებათშორისი შეშვარი, ტექნიკური მომსახურებისა და რემონტის შრომატევადობის 1,5-2-ჯერ შემცირება. უზრუნველყოს სპეციალურ სახეობათა ბასის, უნიფიცირებული ჯალამბრების ტრანსმისიისა და ჰიდროამრავის კვანძების წარმოების განვითარება, რომლებიც საჭიროა სარემონტო მიზნებისა და სამშენებლო სამინისტროთა ქარხნებში სამშენებლო მანქანების დამზადების გადიდებისათვის.

ამ სამინისტროს დაევალა სამშენებლო და სხვა დაინტერესებულ სამინისტროთა და უწყებათა მონაწილეობით შეიმუშაოს სამშენებლო ტექნიკის შეკეთების საერთო-საკავშირო სისტემის შექმნის წინადადებანი და წარუდგინოს ისინი სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოს. წინადადება მიეცა შეიმუშაოს და დამტკიცოს 1985 წელს სამშენებლო მანქანებისა და ექსკავატორების ექსპლოატაციისა და კაპიტალური შეკეთების დროს სათადარიგო ნაწილების ხარჯვის ერთიანი ნორმები, აგრეთვე სსრ კავშირის საბელმწიფო საგეგმო კომიტეტსა და სსრ კავშირის სახმშენს დამამკიცებლად წარუდგინოს ასაწყობი რკინაბეტონის მრეწველობისათვის მოწყობილობის, ფორმებისა და აღჭურვილობის დასამზადებლად ლითონხვალინის ხარჯის ხვედრითი ნორმები.

დადგენილებით მშენებლობის საგზაო და კომუნალური მანქანათმშენებლობის სამინისტროს, სსრ კავშირის მშენებლობის სამინისტროს, სსრ კავშირის სამრეწველო მშენებლობის სამინისტროს, სსრ კავშირის მძიმე ინდუსტრიის საწარმოთა მშენებლობის სამინისტროს, სსრ კავშირის ენერგეტიკისა და ელექტრიფიკაციის სამინისტროს და მოსკოვის საოლქო საბჭოს აღმასკომთან არსებული მთავარმოსკოოფლამშენს დაეწესებოდეს 1986-1990 წლებში სამშენებლო მანქანების, მოწყობილობის, ინსტრუმენტისა და მათი სათადარიგო ნაწილების წარმოების მთელ რიგ ახალ სიმძლავრეთა ამოქმედების დაკალდანი.

სსრ კავშირის სახელმწიფო საგეგმო კომიტეტს და სსრ კავშირის სახმმარაგებს დაევალათ მეთოდური ხელმძღვანელობა გაუწიონ სამინისტროებს, ენერგეტიკულ, ქიმიურ, ნავთობგადამმუშავებელ, ნავთობის, გაზის, ქვანახშირის, ყვითლის და შუბუქი მრეწველობის, საშენ მასალათა და მინერალური სასუქების მრეწველობის მშენებარე საწარმოებში მაღალი საკარხნო მზაობის ტექნოლოგიური მოწყობილობის დიდ ბლოკებად მიწოდებაზე.

მოწყობილობის დამამზადებელ მანქანათსაშენებელ სამინისტროებს წინადადება მიეცათ სსრ კავშირის სამინტაჟო და სპეციალური სამშენებლო სამეწოთა, წინადადება მიეცათ გაანალიზებულ არსებული საშენებლო ტექნიკის გამოყენების ეფექტიანობის ამაღლების, მობილურობის, ავტომობილების, სამეებრო, გადახურვის, ბეტონის, დატვირთვა-გადმოტვირთვისა და სხვა შრომატევადი სამეწოთა კომპლექსური შექანიზაციის შემდგომი განვითარების ღონისძიებანი, რათა, შეფორმტეტ ხუთწლეულის მანძილზე სულ ცოტა 20 პროცენტით შეიამაცირონ მშენებლობაში ხელის სამეწოთა მოცულობა. დასახულია ამოცანა გუთმჯობესდეს მანქანათსაშენებელი და სარემონტო-მექანიკური ქარხნების არსებული სიმძლავრეთა გამოყენება, 20-25 პროცენტით გაიზარდოს მათი მუშაობის ციკლიანობის კოეფიციენტი, განხორციელდეს სამშენებლო ტექნიკის რემონტისა და ტექნიკური მომსახურების ორგანიზაციის სრულყოფის, რემონტის საგარეგარეო-საკვანძო მეთოდის ფართო დანერგვის, გაეცვითილი კვანძებისა და დეტალების აღდგენის უბნების შექმნის, მანქანების რემონტის დროის სულ ცოტა მესამედით შემცირების ღონისძიებანი.

სსრ კავშირის სამშენებლო სამინისტროებისა და უწყებებისათვის დადგენილია საქვეუწყებო საწარმოებში მანქანათმშენებლობის პროდუქციის დამზადების დავალებანი. ამასთან განსაზღვრულია, რომ მათ მიერ გამოშვებული სამშენებლო მანქანები, შეკანიზმები და ინსტრუმენტი ამ სამინისტროების განკარგულებაში რჩება.

სსრ კავშირის სახელმწიფო საგეგმო კომიტეტს და სსრ კავშირის სახმმარაგებს დაევალათ უზრუნველყონ ამ მიზნებისათვის საჭირო რაოდენობის ლითონის ნაგლინის, მაკომპლექტებელი ნაწარმისა და სპეციალური სამანქანების გამოყოფა.

დადგენილებით საავტომობილო მრეწველობის სამინისტროს მიეცა დავალება, მოაწყოს გადიდებული გამავლობის 20 და 30 ტონა ტვირთამწეობის მიწასაზინა ავტომობილების სერიული წარმოება. მას დაეკალა აგრეთვე 1986 წლიდან დაწყებული უზრუნველყოს მშენებლობისათვის 40, 60, 80 ტონა ტვირთამწეობის დამალჩარჩოანი მისამაგნეთა და ნახევარმისამგელი-ტრეილერების და მათი ავტოსაწევრების გამოშვება.

დადგენილებით განსაზღვრული 1986-1990 წლებში მშენებლობის საჭიროებებისათვის ძირითადი სამშენებლო მანქანებისა და მექანიზებული ინსტრუმენტის გამოყოფის მოცულობანი, აგრეთვე გათვალისწინებული 1986-1988 წლებში ძირითად საიჯარო სამშენებლო სამინისტროებში შეიცვალოს გამისადგობის ვადა-გასული ექსკავატორები, ბულდოზერები, ავტოგრეიდერები და სპეციალური ავტომობილები.

სკკპ ცენტრალურმა კომიტეტმა და სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭომ დასახეს ამოცანა 1987 წლიდან დაწყებული გადავიდნენ შავი და ფერადი მეტალურგიის, ელექტროენერგეტიკის, ქიმიური, ნავთობგადამმუშავებელი, ნავთობის, გაზის, ქვანახშირის, ყვითლის და შუბუქი მრეწველობის, საშენ მასალათა და მინერალური სასუქების მრეწველობის მშენებარე საწარმოებში მაღალი საკარხნო მზაობის ტექნოლოგიური მოწყობილობის დიდ ბლოკებად მიწოდებაზე.

მოწყობილობის დამამზადებელ მანქანათსაშენებელ სამინისტროებს წინადადება მიეცათ სსრ კავშირის სამინტაჟო და სპეციალური სამშენებლო სამეწოთა სამინისტროს, სსრ კავშირის ენერგეტიკისა და ელექტრიფიკაციის სამინისტროს, შემავეთი სამინისტროების, სხვა დაინტერესებული სამინისტროებისა და უწყებების მონაწილეობით შეიმუშაონ და დამამკიცონ კომპლექტურ-ბლოკური შესრულებით ამ მშენებლობებზე მისაწოდებელი მოწყობილობის ნომენკლატურა.

სსრ კავშირის სახმმარაგებს დაევალა დაინტერესებული სამინისტროებისა და უწყებების მონაწილეობით შეიმუშაოს და მინისტრთა საბჭოს წარმოუდგინოს წინადადებანი საწარმოო-ტექნიკური დანიშნულების პროდუქციის მიწოდების დებულებაში საჭირო დაზუსტებათა შეტანის შესახებ.

სამშენებლო-სამონტაჟო სამეწოთა შემსრულებელ სსრ კავშირის სამინისტროებსა და უწყებებს, და მოკავშირე რესპუბლიკების მინისტრთა საბჭოებს წენადადება მიეცათ 1986 წელს დამთავრონ ყველა სამშენებლო-სამონტაჟო ორგანიზაციაში საწარმოო-ტექნოლოგიური კომპლექტაციის სისტემის დანერგვა, რომელიც უზრუნველყოფს მშენებარე ობიექტებზე ტექნოლოგიური კომპლექტაციისა და დეტალების მიწოდებაზე გადასვლას.

სკკპ ცენტრალურმა კომიტეტმა და სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭომ სსრ კავშირის სამინტაჟო და სპეციალურ სამშენებლო სამეწოთა სამინისტროს, სსრ კავშირის ენერგეტიკისა და ელექტრიფიკაციის სამინისტროს, ნავთობგადამმუშავებელი და ნავთობქიმიური მრეწველობის სამინისტროს, ტრანსპორტფირმებისა და დამონტაჟების ტექნოლოგიის შემუშავების, აგრეთვე ელექტროსამონტაჟო, სანტარტეხ-ტექნიკური, საეენტლიცეი, თბოსაიზოლიცი სამეწოთა-სათვის სამაგრი დეტალების კომპლექტების შექმნისა და განვითარების და ამ შენობებში ტექნოლოგიური მოწყობილობის დამონტაჟების დარგში.

სამინისტროებსა და უწყებებს, რომლებსაც აქვთ მსუბუქი ლითონის კონსტრუქციებისაგან კომპლექტური შენობების დამზადების სიმძლავრეები, წინადადება მიეცათ უზრუნველყონ საკუთარი ქალაქთა ფონდის ფართობის 1985-1986 წლებში მსუბუქი ლითონის კონსტრუქციებისა და სხვადასხვა დანიშნულების კომპლექტური შენობების გამოშვების განვითარების ღონისძიებანი, რათა 2000 წლისათვის ამ შენობათა წარმოება მთლიანად ქვეყანაში გაზარდონ 25-30 მილიონ კვადრატულ მეტრამდე წელიწადში.

სამინისტროებს, უწყებებს, ორგანიზაციებს, რომლებიც ახორციელებენ სამშენებლო-სამონტაჟო სამეწოთა, წინადადება მიეცათ უზრუნველყონ, რომ შრომისა და წარმოების ორგანიზაციის სრულყოფის, დარგში შექმნილი საწარმოო პოტენციალის უკეთ გამოყენების, სამუშაო დროის დანაკარგებისა და არაწარმოებული დანახარჯების შემცირებისა და სხვა ორგანიზაციულ ღონისძიებათა განხორციელების გზით შრომის ნაყოფიერება გადიდდეს მეთორმეტე ხუთწლედისათვის დასახული მისი მთლიანი მატების სულ ცოტა 30-35 პროცენტით.

სსრ კავშირის სახელმწიფო საგეგმო კომიტეტს, სსრ კავშირის სახმმარაგებს, სსრ კავშირის სამინისტროებსა და უწყებებს, მოკავშირე რესპუბლიკების მინისტრთა საბჭოებს დაევალათ 1986-1990 წლებში გეგმის პროექტში გათვალისწინონ ამ დადგენილებით განსაზღვრულ დავალებათა შესრულებისათვის საჭირო კაპიტალდაბანდებათა და მატერიალურ-ტექნიკური რესურსების გამოყოფა.

* * *

სკკპ ცენტრალურმა კომიტეტმა და სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭომ გამოთქვეს რწმენა, რომ პარტიული, საბჭოთა და სამეურნეო ორგანოები, პროფკავშირული და კომკავშირული ორგანიზაციები, მშენებლობის, სამშენებლო ინდუსტრიისა და საშენ მასალათა მრეწველობის, მანქანათმშენებლობის, შავი და ფერადი მეტალურგიის, ქიმიური და ნავთობგადამმუშავებელი, ხე-ტყის, ცელულოზა-ქაღალდისა და ხის დამამუშავებელი, მსუბუქი და სახალხო მეურნეობის სხვა დარგების საწარმოთა მუშაკები ყოველ ღონეს იხმარენ, რათა უთუოდ შეასრულონ ეს დადგენილება, წარმატებით გადაწყვიტონ კაპიტალური მშენებლობის ინდუსტრიალიზაციის დაჩქარების ამოცანები.

უცხოეთი

ფაქტები მოვლენები

31 აგვისტო ● საკვლევი იუწყება

მონღოლეთი

დიდმნიშვნელოვანი ნიშანსვეტი

ულან-ბატორი. **მონღოლეთის სახალხო რესპუბლიკის მასობრივი ინფორმაციის საშუალებები ფართოდ აშუქებენ სკკპ ცენტრალური კომიტეტის გენერალური მდივნის მ. ს. გორბაჩოვისა და მონღოლეთის სახალხორევოლუციური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის გენერალური მდივნის, მონღოლეთის სახალხო რესპუბლიკის დიდი სახალხო ხურალის თავმჯდომარის ე. ბატმუნხის შეხვედრას.** ეს შეხვედრა, წერს მონღოლეთის სახალხო-რევოლუციური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის ორგანო გაზეთი „უნენი“, დიდნაწილოვანი ნიშანსვეტი გახდა მონღოლი და საბჭოთა ხალხების ძმური მეგობრობისა და შეფერო ყოველმხრივი თანამშრომლობის განვითარებისა და გაღრმავებაში.

მონღოლეთის სახალხო რესპუბლიკის პრესის, რადიოსა და ტელევიზიის ცნობებში ხაზგასმულია, რომ მონღოლეთისა და საბჭოთა კავშირის პარტიების, ქვეყნებისა და ხალხების მეგობრობასა და კავშირის ღრმა ისტორიული ფესვები და მტკიცე ინტერნაციონალური საფუძველი აქვს. სსრ კავშირისა და მონღოლეთის სახალხო რესპუბლიკის მეზობრო თანამშრომლობა აღმავალი ხაზით ვითარდება, იგი კვლავაც განმტკიცდება პოლიტიკურ, ეკონომიკურ, სოციალურ-კულტურულ და სხვა დარგებში.

საბჭოთა კავშირ-მონღოლეთის ნაყოფიერი და მრავალმხრივი ურთიერთმოქმედების განმტკიცებისა და სრულყოფის გზაზე დიდმნიშვნელოვანი ნაბიჯი იყო საბჭოთა კავშირისა და მონღოლეთის 2000 წლამდე პერიოდისათვის ეკონომიკური და მეცნიერულ-ტექნიკური თანამშრომლობის განვითარების გრძელვადიანი პროგრამის ხელმოწერა. ამ დოკუმენტის რეალიზაცია, რომელსაც დიდი პოლიტიკური მნიშვნელობა აქვს, შესაძლებლობას მოგვცემს უფრო სრულად გამოვიყენოთ ორი ქვეყნის ურთიერთკავშირის შესაძლებლობანი და რეზერვები, მნიშვნელოვან როლს შეასრულებს მშრომელთა კეთილდღეობის გაუმჯობესების საქმეში.

კრემლში გამართულმა მეგობრულმა შეხვედრამ ერთხელ კიდევ ცხადყო, რომ საბჭოთა კავშირსა და მონღოლეთს ერთნაირი შეხედულებანი აქვთ და ერთნაირად აფასებენ ახლანდელ საერთაშორისო ვითარებას, ხაზგასმულია ცნობებში.

აღნიშნულია, რომ დღეს სულ უფრო ფართო მასშტაბს იძენს იმპერიალიზმის მილიტარისტული აქტიურობა აზიისა და წყნარი ოკეანის აუზში. ფართოვდება ამერიკის შეერთებული შტატების სამხედრო ყოფნა რეგიონში, სულ უფრო ღრმად ითრევენ შეერთებული შტატები აგრესიულ პოლიტიკაში იაპონიას, იქმნება ვაშინგტონ-სეულ-ტოკიოს სამხედრო ალიანსი. ყოველივე ეს საფრთხეს უქმნის მსოფლიოს ამ რაიონის ხალხებს, იწვევს კონფლიქტურ სიტუაციათა წარმოქმნას.

აზიასა და წყნარი ოკეანის აუზში სტაბილიზაციის რეალური საფუძველია, ეს ერთ-ერთი ფაქტორია, სსრ კავშირის, მონღოლეთის სახალხო რესპუბლიკის, კორეის სახალხო-დემოკრატიული რესპუბლიკის, ინდოეთის და რეგიონის სხვა სახელმწიფოების კონსტრუქციული საქმეობა ინიციატივები აზიის უშიშროების პრობლემების, შვიდობის ზონად ინდოეთის ოკეანის გადაქცევის შესახებ და სხვ. თანამედროვე პირობებში განსაკუთრებულ მნიშვნელობას იძენს საბჭოთა კავშირის წინადადებანი აზიის უშიშროების პრობლემებისადმი ზოგადი, კომპლექსური ხედვიმის შემუშავების, აგრეთვე ბირთვულ სახელმწიფოთა მიერ ბირთვული იარაღის გამოცდების, მათ შორის აზიაში, წყნარი და ინდოეთის ოკეანეების აუზებში ბირთვული იარაღის გამოცდების შეწყვეტის შესახებ, რეგიონის სახელმწიფოთა უარი, მონაწილეობა მიიღონ კოსმოსური სივრცის მილიტარიზაციის გეგმებში. ყოველივე ეს ნაკარნახებია ნამდვილი ზრუნვით აზიის მშვიდობისა და უშიშროებისათვის.

ა შ შ

მშვიდობის მომხრეთა მადლობა

ვაშინგტონი. **მისურის შტატის ქალაქ კანზას-სიტის ბირთვული შეიარაღების საწინააღმდეგო ორგანიზაციამ სსრ კავშირის ვაშინგტონის სელჩრში გამოგზავნა წერილი თხოვნით, მისი სახელით მადლობა გადაუხადონ სკკპ ცენტრალური კომიტეტის გენერალურ მდივანს მ. ს. გორბაჩოვს ყოველგვარი ბირთვული ობიექტების მორატორიუმის გამოცხადებისათვის.**

„ჩვენ ვიფასებთ თქვენს ინიციატივას ამ უაღრესად მნიშვნელოვან საკითხში, — ნათქვამია ორგანიზაციის წერილში. — დიდად ნაწყენი ვართ პრეზიდენტ რეიგანის პასუხის გამო. მიგვაჩნია, რომ ჩვენმა პრეზიდენტმა უარყო თქვენი წინადადება ბირთვული გამოცდის მორატორიუმის შესახებ ისე, რომ იგი სერიოზულად არ განუხილავს“.

ჩვენ, როგორც შვიდობის მომხრეთა ჯგუფი, ნათქვამია შემდეგ წერილში, მხარს ვუჭერთ, და ვიწონებთ გამლებული შეიარაღების შეწყვეტისათვის გამოხატული ყველა ღონისძიებას.

ამერიკელ-ინდოელ ექიმთა ინიციატივა

ნიუ-დელი. **ამერიკელ-ინდოელ ექიმთა ჯგუფმა ინიციატივა გამოთქვა, ინდოეთ-ამერიკის ერთობლივ ბანაკებში ინდოელ ექიმთა ერთეულების ჩასვლის

1 სექტემბერი — ცოდნის დღესასწაული

სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოს წლიულ თებერვალში დამტკიცდა დადგენილება „საშუალო პროფესიონალ-ტექნიკური სასწავლებლის სახალო საწარმოთა შესახებ", რომლითაც სახალო საწარმოებს დადგენილი, განსაკუთრებულ სასწავლებლების მატერიალურ-ტექნიკური ბაზა, დიპლომრომ სწავლების პროცესის სრულყოფაში, უზრუნველყონ მაღალკვალიფიკაციური პედაგოგიური კადრებით და საწარმოო სწავლებლის ოსტატებით.

— რას აკეთებს ამ მიმართულებით „მეალუმინეების" საწარმოო კავშირიანები? ამაზე ლაპარაკობ მისი ენერალური დირექტორის მიხეილ ფეიკის წერილში.

ალუმინიუმ-ტექნიკურ განათლებას ჩვენს წარმოებაში ნახევარ საუკუნეზე მეტი ხნის ისტორია აქვს. პროფტექნიკური სასწავლებელთმოავრებული კვალიფიკაციური მუშაკნი იყვნენ სსრ კავშირის ეროვნული სახელოს დეპუტატები, სახელოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის ყრილობათა დელეგატები, საქართველოს სსრ სახელმწიფო პრემიის ლაურეატები და მრავალზის ორდენოსნები. ამ სასწავლებლდამთავრებულთაგან ბევრმა უმაღლესი ტექნიკური განათლება მიიღო და დღეს წარმოების ხელმძღვანელია.

საწარმოო გაერთიანება „ალუმინმანგანუმის" ადმინისტრაცია, № 20 და № 129 საშუალო პროფესიულ-ტექნიკური სასწავლებლის დირექციებთან ერთად, მრავალ ღონისძიებებს ახორციელებს იმისათვის, რომ სრულყოფილ სწავლების პროცესი, განვამტკიცოთ მატერიალურ-ტექნიკური ბაზა, უზრუნველყოფილ მოწყობილობით აღჭურვოთ კაბინეტ-ლაბორატორიები, სახელოსნოები, უზრუნველყოთ ისინი დანადგარებით, მექანიზმებით, აპარატებით, მოქმედი მოდელებით, ერთიანი ძალებით დავაკომპლექტოთ მოსწავლეთა კონტინგენტი, შევუქმნათ პირობები საწარმოო პრაქტიკის მაღალ დონეზე გავლისათვის სასწავლებელში და უშუალოდ საწარმოებში. ჩვენ უნდა ვიზრუნოთ მაღალკვალიფიკაციური პედაგოგიური კადრებით, საწარმოო სწავლების ოსტატებით სასწავლებლების დაკომპლექტებაზეც.

საწარმოო გაერთიანებამ № 20 საშუალო პროფტექნიკურ სასწავლებელს აუშენა 610-დგილიანი სასწავლო კომპლექსი, რომლის შენენდლობაზეც დაახლოებით ორი მილიონი მანეთი დაიხარჯა. კომპლექსი მოიცავს სასწავლო კორპუსს, გაუმჯობესებული ტიპის საერთო საცხოვრებელს, სასადილოს, კლუბს, სპორტულ დარბაზსა და სხვა ნაგებობებს, რაც საესებით უზრუნველყოფს სასწავლო-აღმზრდელობითი, სპორტული და მხატვრული ღონისძიებების მაღალ დონეზე ჩატარებას. № 129 საშუალო პროფტექნიკური სასწავლებლის შენობა კი კაპიტალურად შეკეთდა, რაზეც 100 ათას მანეთზე მეტი დაიხარჯა, უკვე ხელთა გვაქვს პროექტი, რომლის მიხედვითაც 1986 წლიდან დაიწყება სასწავლო-აღმინისტრაციული კორპუსის შენებლობა (ამისათვის გამოიყოფა 518 ათასი მანეთი), აშენდება სამთო მანქანების შემკეთებელი სახელოსნოები; გადაშენაების პროგესშია სამთო მანქანებისა და შათი მართვის შემსწავლელი პოლიგონის სამშენებლო პროექტი.

ახალი სასწავლო წლის წინ დაეწყეთ № 20 საშუალო პროფტექნიკურ სასწავლებლის კომლექსის მიმდებარე ტერიტორიის კეთილშობყოფა — ეზოს შემოღობვა, დეკორატიული შეკეთრეების გაშენება, საყრდენი კედლის ამოყვანა.

რესპუბლიკის პროფესიულ-ტექნიკური განათლების კომიტეტის მომარაგება-გაბაღების სამმართველოს ამას წინათ ჩაუერიცხეთ 16 ათასი მანეთი სასწავლო კაბინეტებისათვის ინვენტარის შესაძენად, სასწავლებლებში უკვე შეტანილია ბულდოზერის მემანქანისა და ავტომანქანის მძღოლთა ტრენაჟერები და სხვა მოწყობილობა.

გვეზრდება საიმედო ცვლა

სასწავლებელი და სასაზო ხაჯარეთ

გაერთიანებამ სასწავლებლებს გადასცა სხვადასხვა სამთო მანქანები, მექანიზმები, დანადგარები და აპარატები: მტვერთავი მანქანა ელმავალი, საუნე ვენტილატორები, საწვედი კომპლექსის სექციები, მაგნიტური გამომშვებები, საფიდერო ავტომატი და სხვა.

ჩვენმა გაერთიანებამ, პროფტექნიკური განათლების სახელმწიფო კომიტეტთან შეთანხმებით, ზემდგომ სამეურნეო ორგანიზაციაში წარადგინა სწავლებისათვის აუცილებელი მოწყობილობების, მანქანა-დანადგარების, აპარატურის, რბილი და მაგარი ინვენტარისა და სხვათა განაცხადი მეთორმეტე ხუთწლედებისათვის.

გაერთიანებამ ადმინისტრაციამ და სასწავლებლის დირექციებმა შეადგინეს მიმდინარე და მომავალი ხუთწლედის ორმხრივი ღონისძიებების გეგმები, რომელთა განხორციელებამაც უნდა უზრუნველყოს როგორც სასწავლო და საწარმოო პროცესების გაუმჯობესება, კადრების მომზადების დონის ამაღლება, ისე წარმოებაში მათი დამაგრების ხვედრითი წილის გაზრდა. გათვალისწინებული ამბავდენენ წმენდითი კომპლექსის, მტვერთავი მანქანის, ელმავლის მემანქანეების, გვირაბგამყვანების, ფართო პროფილის გამამდიდრებლების, მიწისქვეშა და გამამდიდრებელი ფაბრიკების დანადგარებისა და მანქანების შემკეთებელი ელექტროხეიკლების, საჭირობის მიხედვით — შემდუღებლების, ხარატების, ექსკავატორისა და ბულდოზერის მემანქანეების.

ამ სპეციალობის მარტო ჩამოთვლითაც დარწმუნდები, რა რთული პროფესიების მუშათა კადრებს ვამზადებთ. ამიტომ პედაგოგებით და საწარმოო სწავლების ოსტატებით დაკომპლექტებას დიდი გულისხმირებით ვეკიდებით.

გაერთიანებამ სასწავლებლებს გაუგზავნა სამთო და გამამდიდრებელი პროფილის სპეციალისტებირომელთაც წარამოებაში კადრების მომზადების დიდი გამოცდილება აქვთ. ამან კადრების მომზადების ხარისხიც გაუმჯობესა და წარმოებაში ახალგაზრდა მუშათა დამკვიდრებასაც შეუწყო ხელი. მაგალითად, მე-20 საშუალო პროფტექნიკური სასწავლებლის 1984 წლის კურსდამთავრებულს წარმოებაში დამკვიდრება წინა წლებთან შედარებით 10-14 პროცენტით გაიზარდა, ხოლო 129-ე პროფტექნიკური სასწავლებლის კურსდამთავრებულთა — 5-7 პროცენტით.

კიდევ ერთი, შეტად საინტერესო ფაქტი: შარშან საბჭოთა არმიიდან დემობილიზებულ ჩვენი სასწავლებლების კურსდამთავრებულთაგან ჩვენს წარმოებას დაუბრუნდა 53 ახალგაზრდა.

აკამდე ჩვენი მიღწევების შესახებ გიამბოდით, მაგრამ ისინი გაგვიგეგმთ, თითქოს გულარხეინად ვართ და ჩვენი მომავალი ცვლის აღზრდის ყველა პრობლემა მოგვარებული გვგონია.

არა, ჩვენს მუშაობაშიც არის ხარვეზები, მაგალითად, ასეთი: პედაგოგ-მასწავლებლებისა და საწარმოო სწავლების ოსტატების ეროვნულ-ეროვნული მაღალკვალიფიკაციური პედაგოგიური კადრებით, საწარმოო სწავლების ოსტატებით სასწავლებლების დაკომპლექტებაზეც.

საწარმოო გაერთიანებამ № 20 საშუალო პროფტექნიკურ სასწავლებელს აუშენა 610-დგილიანი სასწავლო კომპლექსი, რომლის შენენდლობაზეც დაახლოებით ორი მილიონი მანეთი დაიხარჯა. კომპლექსი მოიცავს სასწავლო კორპუსს, გაუმჯობესებული ტიპის საერთო საცხოვრებელს, სასადილოს, კლუბს, სპორტულ დარბაზსა და სხვა ნაგებობებს, რაც საესებით უზრუნველყოფს სასწავლო-აღმზრდელობითი, სპორტული და მხატვრული ღონისძიებების მაღალ დონეზე ჩატარებას. № 129 საშუალო პროფტექნიკური სასწავლებლის შენობა კი კაპიტალურად შეკეთდა, რაზეც 100 ათას მანეთზე მეტი დაიხარჯა, უკვე ხელთა გვაქვს პროექტი, რომლის მიხედვითაც 1986 წლიდან დაიწყება სასწავლო-აღმინისტრაციული კორპუსის შენებლობა (ამისათვის გამოიყოფა 518 ათასი მანეთი), აშენდება სამთო მანქანების შემკეთებელი სახელოსნოები; გადაშენაების პროგესშია სამთო მანქანებისა და შათი მართვის შემსწავლელი პოლიგონის სამშენებლო პროექტი.

ახალი სასწავლო წლის წინ დაეწყეთ № 20 საშუალო პროფტექნიკურ სასწავლებლის კომლექსის მიმდებარე ტერიტორიის კეთილშობყოფა — ეზოს შემოღობვა, დეკორატიული შეკეთრეების გაშენება, საყრდენი კედლის ამოყვანა.

რესპუბლიკის პროფესიულ-ტექნიკური განათლების კომიტეტის მომარაგება-გაბაღების სამმართველოს ამას წინათ ჩაუერიცხეთ 16 ათასი მანეთი სასწავლო კაბინეტებისათვის ინვენტარის შესაძენად, სასწავლებლებში უკვე შეტანილია ბულდოზერის მემანქანისა და ავტომანქანის მძღოლთა ტრენაჟერები და სხვა მოწყობილობა.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

შრომან თურსუნოვი ქართულ სკოლაში მიდის

დიას, სონია და აფრაილ თურსუნოვებს არ დასჭირვებიათ საგანგებო განსჯა იმის გარკვევისათვის, თუ სად ესწავლა მათს პატარა ვაჟაშვილს.

და აი, ურმანი თავის თანატოლებთან ერთად ალილოთან და ნარგიზა მუსტაფიევასთან ერთად პირველ სექტემბერს წულუკიძის რაიონის სოფელ ახალშენის რვაწლიანი სკოლის ეზოში შეაბიჯებს. მათ თავზე ხელს გადაუსვამენ და ეტყვიან, რომ უკვე პირველი კლასის მოსწავლეები ყრიან.

მერე ქართველების წიგნთა-წყაზს „დედაენა" გადაშლიან და კანკალით გააყოლებენ თითს ეროვნული სიბრძნის პირველ სტრიქონს.

სულ თექვსმეტნი ყრიან ის პატარა მესხები, რომლებიც, წლევანდელი აპრილიდან მოყოლებული, შუა აზიიდან წულუკიძის რაიონში ჩამოსახლდნენ თავიანთ შწობლებთან ერთად და დღეიდან ქართული სკოლის სხვადასხვა კლასში ისწავლიან.

უკვე თოთხმეტი ოჯახია ჩამოსახლებული იმერეთის მიწაზე.

თოთხმეტი ოჯახი, სამოცდაათი კაცი — ეს დასაწყისია.

ჩამოსახლება გრძელდება.

რაიონის პარტიულ და საბჭოთა ხელმძღვანელობას სათანადო მუშაობა გაუწევია, რათა ათეული წლების მანძილზე თავის კუთხეს მოწყვეტილ მესხებს უცხოდ არ ეგრძნოთ თავი. სახლებიც აუშენეს (უკვე ორმოცდათიოზი ოჩსართულიანი სახლი დგას, მათი ფიანი ხაზილი კვლავ ელოდება ახალმოსახლეებს) ერთ-ერთი სახლი დროებით ბაგა-ბაღად გამოაცხადეს, სადაც დღეიდან 21 ბავშვი ივლის, ხოლო გიისად დაგეგმილია ახალი ბაგა-ბაღის შენებლობა. ახალმოსახლეები შრომითს საქმიანობასაც შეუდგნენ — ზოგი ჩაის საბჭოთა მეურნეობაში მუშაობს, სხვანი — ამრეშუმის ძაფსაფარ-საგრეხ ფაბრიკაში.

სოფელი ახალშენი კოლორიტული ია იმით, რომ აქ მკვიდრ მოსახლეობას ახალმოსახლეთა სისხლისეერი ძმები — ქართველი მესხები წარმოადგენენ, რომლებიც თავის დროზე კათოლიკური ქრისტიანობის გაელენას გაბიკიდიდნენ. ისინი წულუკიძის რაიონში ჩამოსახლდნენ წულუკიძის რაიონში და ჩაის მეურნეობის ტერიტორიაზე დაფუძნდნენ — ასე შეიქმნა ახალი სოფელი, რომელსაც ახალშენი ეწოდა. ფეიქრიშვილები, მღებრიშვილები, ბალახაშვილები და სხვები რაიონის მკვიდრებად იქცნენ.

— წიგნები თუ გაქვს? — ეკითხებიან პატარა ურმანს.

— მაქვს. ჩანთაც მაქვს. რვეულიც...

— ხომ კარგად ისწავლი?

— კი.

ისტორიულმა ძნელმდომამ სიტყვაუოწო გაბადა მესხები. ქართულად ლაპარაკი უჭირთ, რუსული იციან, სალაპარაკო ენა კი თურქულის მესხური დიალექტი აქვთ. განა გასაკვირია? საქართველოში ხომ ოდითგან სამხრეთიდან მოდიოდა მტერი. მესხეთი კი იდგა როგორც უბრალელესი ციხე და გოდოლი ჩვენი სამშობლოსი.

დღეს, როცა მესხების სოფლიდან გადარჩენილი ქართული სიტყვები გაიელვებენ შიგადაშიგ, არ შეიძლება სუკუნეებად დანაბეჭდრმა დიდმა ტკივილმა არ შეგრძნა.

— რა გვარები ხართ?

— ოსმანოვები, სულეიმანოვები, აზიზოვები, ასკაროვები, ბადალოვები...

— რა გვარისანი იყავით?

— ჩემი წინაპრები ლომიძეები იყვნენ.

— ჩემი — ხოზრევანიძეები.

— ჩემი — ჩახრუხაძეები.

— ჩემი — ჩიტაძეები...

— ჩვენც ამ გვარისანი ვართ. ამიტომაც დაგბრუნდით, — ერთვებიან საუბარში ახალგაზრდა მესხები, რომლებიც საქართველოში არც დაბადებულან, მაგრამ შშობლებისაგან სმენით თავიანთი მწყაზელის ამბავი.

ბანა არ გვიხარებდით, როცა თვითონ ურმანმაც კი, ჩიტაძე რომელიც ქართულად საკმაოდ გამართულად ლაპარაკობს, რადგან უკვე რამდენიმე წელიწადია საქართველოში ცხოვრობს.

ფიდი ასკაროვმა ჩახრუხაძედ გაგვაეცნო თავი. ტრიალებდნენ ოჯახში წლების შემდეგ კვლავ ქართულ მიწაზე შეყრილი ხოხრევანიძეები და ჩახრუხაძეები.

— კარგი პირი უჩანს ჩემს რძალს, — იმერულ საიდუმლოსავით გაგვანდო მარინე ხოხრევანიძის დედამთილმა რეიპან ბერიძემ, სამოცდასამი წლის მესხმა ქალმა.

ყველაზე მეტად კი იმან გაგვახარა, რომ, როგორც გვითხრეს, რამდენიმე დღის წინათ ურმან თურსუნოვს და შეეძინა. ფატიმა დაარქვეს თავიანთ მეექვსე შვილს სრულიად ახალგაზრდა შშობლებმა.

ბარაქალა, შენს ქალობას, ოდაშვიდი წლის სონია თურსუნოვა!

ფატიმას ერთობ გაუმართლა — ის ხომ თავის სამშობლოში დაიბადა, იგი უკვე ნაღდი წულუკიძელია, წულუკიძელი მესხი.

— ლაპარაკი არ იცის... — გულანად გაგვაცინა ურმანმა.

მერე დაფუფქრდით ამ გულუბრყვილო ბავშვურ ფრაზას და ვიგრძენინთ, დაეთანხეთ ის დღე, როცა ფატიმა პირველ სიტყვას წარმოთქვამს. ბედნიერი იქნება იგი, რადგან ამ სიტყვას შშობლიურ ენაზე იტყვის.

ამასობაში ურმანიც გაიწაფავს ენასა: ხვალ იგი გამართულ ქართულს ილაპარაკებს, ხვალ წიგნებს წაიკითხავს და ოცნებით სამყაროს შემოვლის.

ეს — ხვალ...

დღეს კი მას „დედაენა" უდევს ჩანთაში და სკოლისკენ მიეჩქარება.

„აი აა"-თი იწყება მისთვის სიშმობლო...

თენგიზ ფოფონავა.

• • •

სურათზე: ელდარ ასკაროვი, გული ფაზლიევა და ისრაფილ ასკაროვი ქართულ ენას ეუფლებიან.

დედაენა

აა მიამბო
ეს სოიცენო
ტკბილი ზღაპარი:
ჭეეყანან რაც არის
ჭკუის სასწავლი,
სიბრძნის ლამპარი,
სიკეთის კვალი,
ამიდი ხვალის,
ნათება მთვარის, —
ამ წიგნში არის!
შეიდე კარი,
და სოიცარი
ნახე მთა-ბარი...
თამამად მიდი;
მაშ, განა რიდით,
გიყვარდეს იგი,
მშიერი წიგნი!

ალექსანდრე დიდებაშვილი.

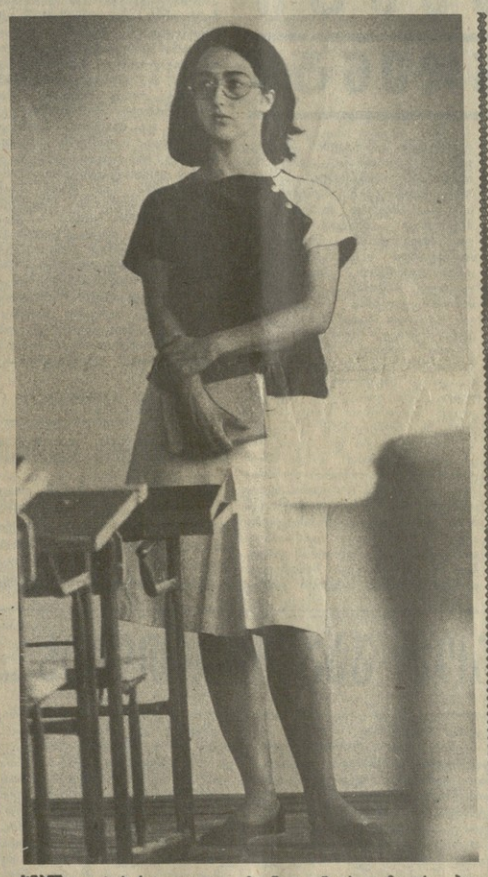

ხვალ თავის პირველ გაკვეთილზე შევა... წელს დაამთავრა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი და ათბილისის ახალ 178-ე საშუალო სკოლაში განაწესეს.

ხვალ აწკრიალდება სასწავლო წლის დაწყების მაცნე ზარი. სიცოცხლით სავსე უმაწვილები ერიმეფილი აავსებენ სკოლის ეზოკარს, მოელენ კედრაშები, ასე ეღელვით, მოუთმენლად რომ ელოდება ნატალია დუმბაძე.

გუშინ კი საკლასო ოთახში შევიდა, მართალია, აქ არავინ არის და სიმყუდროვეა, მაგრამ, ვინ იცის, მერამდენედ იმეორებს გულში ამოუჩრილ სიტყვებს, ყმაწვილებთან შეხვედრად საგანგებოდ რომ აუწონ-დაუწონია.

იცის შეამბეჭდავია პირველი შეხვედრა. სულში, გულსა და გონებაში დარჩება პირველი გაკვეთილი. უნდა ლამაზი, ხალისიანი, საქმიანი იყოს იგი, ისე ჩარჩეს უმაწვილების გულში, როგორც თვითონ დაახსოვდა თავისი საყვარელი მასწავლებელი.

ახალგაზდა პედაგოგი 22 წლისაა, მის ცხოვრებაში ხვალ ერთმანეთს პირისპირ ხვდება ოცნება და სინამდვილე.

დღეს კი ჩარჩულით იმეორებს: გამარჯობათ, ბავშვებო!..

შ. კრიმსკისა და დ. იაკობაშვილის ფოტო.

ვინ ვის სჯობია

— მეფოლადეს ვინ სჯობია, ქვეყანას რომ ავოლიდეს?
— ეს ფეხბურთელს ეკჭირბინეს, რა სჯობია კარგ ფორვარდს!

— აქ ორივე მართალია, ბჯობნისმჯობნეს რამ დალია?
საქმე საქმის ბადალია;
თუკი უყვარს ადამიანს!

პატივს არ ვცემ ქალაბეჭდს

უცხო მოდიან კანაფეებს,
პატივს არ ვცემ ქალაბიქებს,
ხიკი ეროფრით გადაკრეულ,
ოჭა ეროფრით გადაკრეულ,

ერთმანეთში ეფარა ვარჩვ
ეოგორეა ჩვენან ბიეებს,
ეუფი არის, თუ შენ ეკერდიო
ქალაბეკა დაანიეებს.

ბეიორგი ფარეთელი.

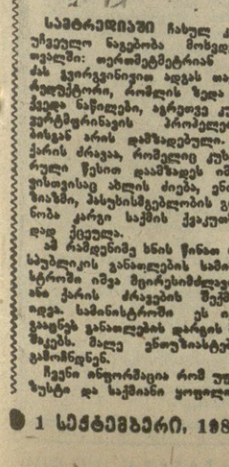

სამტრედიელი ჩასულ კაცს უჩვეულო ნაგებობა მოხვდება თვალში: ოერომეტეტრიან ანძას ეკიდეგინიკი ადგას თავზე რეფლექტორი, რომლის ზედ და ქვედა ნაწილები, აგრეთვე ეკიდა ვერტმფრინავის პროპელერებიან არის დამზადებული. ეს ქარის ძრავაა, რომელიც ტუბტრული წესით დაამუშავეს ინჟინერ ეფიფანეს ძმებმა, ბასეხისმგებლობის ვრძნობა კარგი საქმის ქაკეთებადად ქცეულა.

ამ რამდენიმე ხნის წინათ რესპუბლიკის განათლების სამინისტროში ინჟ. ეფიფანეს ძმა ქარის ძრავების შექმნის იდეა. სამინისტროში ეს იდეა ეკიდეს განათლების დარგის მუშაკებს. მაგრამ ენთუზიასტებიც გამოჩნდნენ.

ჩვენი ინფორმაციის რომ უფრო ზუსტი და საქმიანი ყოფილიყო, ვესაუბრეთ საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს სკოლა-ინტერნატების, სპეციალურ სკოლებისა და სპორტული სახლების სამმართველოს უფროსს პაპლეტ თუთბერიძეს.

— ქარის ძრავის ამბავი გაინტერესებთ? იცით, მისი შექმნის ერთ-ერთი მოთავე, ხელმძღვანელი და მონაწილე სამტრედიის განსაკუთრებულ პირობებში აღსაზრდელ ბავშვთა სპეციალური სკოლა-ინტერნატის დირექტორი პეტრე ხუჭუა ახლა ჩემთან არის.

რა თქმა უნდა, საუბნოო დამოუკიდებელი იყო. შევთანხმდით, რომ ერთმანეთს რეპლიკაში შეეხეიდრიდით.

— ყველასათვის ცნობილია, რომ რაინის ხეობაში ხშირად ხანგრძლივი ძლიერი ქარი ჭრის, მისი სიჩქარე წამში 15–28 მეტრია, — ამბობს პაპლეტ თუთბერიძე. — სამტრედიელებმა მარტო ამიტომ როდი თავეკეს ამ პასუხსაგები საქმის შესრულება. მთავარი ის არის, რომ სკოლა-ინტერნატის დირექტორი — ფიზიკოსი, კარგი სპეციალისტი და აღმზრდელი პეტრე ხუჭუა, აგრეთვე სკოლა-ინტერნატის შრომის მასწავლებელი, ტექნიკოსი, როგორც უწოდებენ, „თვითნასწავლი ინჟინერი" დაეთო გეგია თავიანთ საქმეზე უსაზღვროდ შეეგარებული ადამიანები არიან, ამას გარდა, სკოლა-ინტერნატში, სადაც მთელი პედაგოგიური მონოლითურად არის შეკავშირებული არასრულწლოვანთა ნელასაგი აღზრდისა და გამოწორებისათვის, სწავლების, აქტიური შრომითი და საზოგადოებრივი საქმიანობისათვის მათ მოსამზადებლად, თავიანთი აღსაზრდელები სიმედო ძალად იგულეს.

— ჩვენი აღსაზრდელებისათვის შრომა უფრო როდია, — საუბარს აგრძელებს პ. ხუჭუა, — უმრავლესობა ტექნიკით არის დაინტერესებული, ისინი საზოგადოებრივად სასარგებლო ნაწარმოო შრომაშიც აქტიურად მონაწილეობენ. ქარის ძრავის აგების ამბავი რომ შეიტყვეს, იციო, როგორ დატრიალდნენ, სიხარულით ხვდებოდნენ ყოველი დეტალის მორგებას, შეფრენინვი შესაცქერიოდნენ თავიანთ ნახელავს და ერთი სული ჰქონდათ, როდის ამოძრავდებოდა. საგანგებოდ მინდა აღვნიშნო განათლების სამინისტროს დიდი მორალური მხარდაჭერა და დახმარება.

ძრავა კი ასე შეიქმნა: როგორც ვიცით, იდეა განათლების სამინისტროში იშვა, მოდელის ავტორია დავით გეგია. ძირითადად თავისუფალ დროს მუშაობდნენ. დ. გეგია საქმის სული და გული, რას არ გამოლეს და შეაკოწიწეს ეს შედეგ მოფუსფუსე კაცი, ხელში შეაგან სამუშაო იარაღი უჭირავს, სულ რაღაცას ჩაპკრაკუნებს, მისი ხელმძღვანელობით კუსტარულად აიგო ძრავა. მან და უმაწვილებმა თავიანთი ხელით აიწყვეს და დაამონტაჟეს იგი.

სკოლა-ინტერნატის ტერიტორიაზე არტეზიულ ჭასთან წყლის ამოსატუმბი დგას, რომელიც ასევე დ. გეგიას ხელით არის დამონტაჟებული. როცა ძლიერი ქარის დროს ელექტრდენი გამოირთვებოდა, ტუბროე ჩერდებოდა, წყალს ვეღარ იღებდნენ, ახლო შემთხვევაში ქარის ძრავა უტყუარია — ბრუნავს ფრთები, აგუგუნდება ძრავა და როცა დენი არ არის, მოჩუხჩუებს და მოჩუხჩუებს წყალი, ჯერჯერობით მხოლოდ ამ უბანში, ახლა როგორ უხარიათ, როგორ ამაყობენ თურმე ყმაწვილები. პირველად, ძრავას აგებას რომ შეადგომიან და ეს ამბავი რაიონში გახმაურებულა, ბევრი თურმე ამ ამბავს სკეპტიკურად შეხვდა. ახლა კი ეამაყებიან და დ. გეგიასთვის „ქარის მბრძანებელიც" კი შეურქმეთიათ.

სკოლა-ინტერნატში წყალი ხომ სჭირდებათ და სჭირდებათ. ახლა 3 ჰექტარი დამხმარე მეურნეობა აქვთ, რაღა არ მოაყავთ აქ—ბოსტნეული, სიმინდი, ბამბეებული აქვთ ვაზი და ხეხილი. აკეთებენ 30 მეტრი სიგრძის წყალსაცავს თვეზის მეურნეობის მოსაწყობად. ასე, რომ აქ წყალზე მოთხოვნა ძალზე დიდია.

საქართველოში მოსწავლეთა ძალებით პირველი ქარის ძრავა აიგო. მისთვის არავითარი სპეციალური სახსრები არ გამოუყოფიათ. მოგება კი საკმაოდ დიდია.

ძრავას შემქმნელებს ახლა სხვა რამ აწუხებთ. ზამთარში დამხმარე მეურნეობას წყალი აღარ დასჭირდება, სკოლა-ინტერნატისათვის კი მუდამ იქნება სამყოფი. ახლა იმაზე ფიქრობენ, რომ ქარის ენერგია სახალხო მეურნეობის სასახურში ჩააყენონ. იფიქეს ძველი სამფაზიანი ენერატორი. ახლა იმის ჩაპკრიკეებენ, რიგი იმისაც ენერიგში მოიყვანენ, სამკილოვატამდე ენერგიას გამოიშუაგებს. მას აკუმულატორების სისტემით დაგროვებენ და სკოლას საკუთარი „ელექტროსადგური" ექნება. ამ დროისთვის ქარის ძრავასაც გაზრდიან, ოთოოეული ფრთა ოთხი მეტრი სიგრძისა უნდა იყოს, რათა სასურველი ენერგია მიიღონ, და მაშინ წყალიც უხვად ექნებათ და შუქიც. ამ საქმის პარალელურად კი მეზობლების დახმარება გადაწყვეტეს: სამტრედიის რაიონის ეწრის ბავშვთა სახლისათვის გააკეთებენ და დაამონტაჟებენ ანალოგიური ქარის ძრავას, მათ საკუთარ დამხმარე მეურნეობა აქვთ და წყალი პაერითან სჭირდებათ.

ყველა სიახლეს გარკვეული სიძნელეები ახლავს. სამტრედიელი ენთუზიასტები ხომ კუსტარულად აკეთებენ ყველაფერს. ისინი მრავალ ტექნიკურ სიძნელეს წააწყდნენ, ბევრი იწვალეს. ახლაც ახალი სასწავლო წლის საზრუნავთან ერთად უამრავი პრობლემა გამოუჩნდათ. არა ჰყავთ კვალიფიციური მეენერი კონსულტანტი, რომელიც მათ თავიდანვე სწორად დაკვალიანებდა.

ბარაქალა კარგი საქმის პიონერებს. ალბათ, სამტრედიელებს მიმდევრენი ეყოლებიან და ეახლოეს ბერძნიდან ქარიან ზონებში იიგება მაღლივი ანძები, რომლებზეც ქარის ძრავები დიდგმება.

პირველი ნაბიჯები გადადგმულია!

ბ. დუგლეშვილი.

ზ. ყეინაშვილის ნახატები

ახალი, გაზრდილი ამოცანების წინაშე დგას დღეს უმაღლესი სკოლა — მეცნიერულ-ტექნიკურ პროგრესის განვითარების თანამედროვე დონე ახალგაზრდა სპეციალისტთა მომზადების ხარისხი მკვეთრ გაუმჯობესებას მოითხოვს. უკანასკნელ წლებში არსებითად შეიცვალა სხვადასხვა საგნის სწავლება უმაღლეს სამედიცინო სასწავლებლებში. ეს იმისაც ვანმარტავს, რომ სწრაფად ამაღლდა დიაგნოტიკის მეთოდების დონე, შეიქმნა მრავალი უახლესი სამედიცინო აპარატურა.

სწავლების ტექნიკურ საშუალებათა რაციონალური გამოყენება მნიშვნელოვნად აუმჯობესებს პროფესორ-მასწავლებელთა პედაგოგიური შრომის პირობებსა და სტუდენტთა სასწავლო მუშაობას, ხელს უწყობს სასწავლო პროცესის თანამიმდევრულ ინტენსიფიკაციას და ამის საფუძველზე, სწავლების ხარისხის შემდგომ გაუმჯობესებას.

სწავლების ტექნიკურ საშუალებათა გამოყენების დიდი ყურადღება ეთმობა თბილისის სახელმწიფო სამედიცინო ინსტიტუტში. ახალი სასწავლო წლისათვის საზოგადოებრივ მეცნიერებათა კათედრებისათვის მომზადებული გვაქვს სწავლების ახალი ტექნიკური საშუალებებით აღჭურვილი სასწავლო კაბინეტები და აუდიტორიები. ახლახან მოეწყო კიდევ ერთი, სწავლების ტექნიკური საშუალებებით აღჭურვილი აუდიტორია ფარმაკოლოგიურ ფაკულტეტისათვის. ახალი მოთხოვნების დონეზეა 150-ადგილიანი აუდიტორია ოპერატიული ქირურგიისა და ტოპოგრაფიული ანატომიის კათედრისათვის. მომდინარეობს სამშენებლო, რათა სწავლების პროცესში დაენერგოთ ფერადი სლაიდის ფილმების ჩვენება, რომელიც რეალურად ასახავს დიაგნოსტიკის, მკურნალობისა და პროფილაქტიკის ახალ მეთოდებს. ასეთია, მაგალითად, მაგნიტური ველის ენერგიისა და ლაზერიული გამოსხივების გამოყენება ავადმყოფის მკურნალობისას ამბულატორიულ პირობებში, ქრონიკული გასტრიტების დიაგნოსტიკის მეთოდები მოკარდის ინფარქტის ინტენსიური თერაპია, არტერიული ჰიპერტონიის პროფილაქტიკა, უნაყოფობის მკურნალობის თანამედროვე მეთოდები, თვალის ხელოვნური ბროლის გადანერგვა და სხვა მრავალი. ამ ფილმებს უკვე ახალი სასწავლო წლიდან გაეცნობიან ჩვენი სტუდენტები.

ეს ყველაფერი, რომ იტყვიან, პირველი ნაბიჯებია სასწავლო პროცესის ინტენსიფიკაციისა და ეფექტიანობის გზაზედის გზაზე, მაგრამ გასაკეთებელი ბევრად მეტია. საქმე ის გახლავთ, რომ სასწავლო „ბინების" ბინა და აუდიტორიების სწავლების ტექნიკური

უმაღლესი სკოლის საზრუნავი

დრო ახალ მოთხოვნებს გვიყენებს

ბაბრიკა ოპერატიული ქირურგიისა და ტოპოგრაფიული ანატომიის კათედრისათვის. მიმდინარეობს სამშენაობი, რათა სწავლების პროცესში დაენერგოთ ფერადი სლაიდის ფილმების ჩვენება, რომელიც რეალურად ასახავს დიაგნოსტიკის, მკურნალობისა და პროფილაქტიკის ახალ მეთოდებს. ასეთია, მაგალითად, მაგნიტური ველის ენერგიისა და ლაზერიული გამოსხივების გამოყენება ავადმყოფის მკურნალობისას ამბულატორიულ პირობებში, ქრონიკული გასტრიტების დიაგნოსტიკის მეთოდები მოკარდის ინფარქტის ინტენსიური თერაპია, არტერიული ჰიპერტონიის პროფილაქტიკა, უნაყოფობის მკურნალობის თანამედროვე მეთოდები, თვალის ხელოვნური ბროლის გადანერგვა და სხვა მრავალი. ამ ფილმებს უკვე ახალი სასწავლო წლიდან ეცნობიან ჩვენი ხალხი სტუდენტები.

ეს ყველაფერი, რომ იტყვიან, პირველი ნაბიჯებია სასწავლო პროცესის ინტენსიფიკაციისა და ეფექტიანობის გზაზედის გზაზე, მაგრამ გასაკეთებელი ბევრად მეტია. საქმე ის გახლავთ, რომ სასწავლო „ბინების" ბინა და აუდიტორიების სწავლების ტექნიკური

საშუალებებით აღჭურვა უნდა ხდებოდეს ცენტრალიზებული წესით, შეუფერხებლად, საამისოდ კი უნდა არსებობდეს სათანადო მატერიალურ-ტექნიკური ბაზა. რომლის შექმნა და განმტკიცება თანამედროვე მეცნიერულ-ტექნიკურ დონეზე გადაუჭრელ პრობლემას არ წარმოადგენს, მაგრამ, სამწუხაროდ, ჯერჯერობით ამ მხრივ დიდ დაბრკოლებებს ეაწყდებით.

ამ საქმეში უთუოდ უნდა დაგვეხმაროს საქართველოს სსრ უმაღლესი და საშუალო სპეციალური განათლების სამინისტრო. მანვე უნდა მოაკიდოს ხელი სწავლების ტექნიკურ საშუალებათა მომსახურე ცენტრალიზებულ მომზადებას. ეს უთუოდ შეგვიწყობს ხელს ჩვენი დეკანის განხორციელებაში — ვმართოთ სასწავლო პროცესი ინტენსიფიკაციის კურსით.

ბ. რამიშვილი,
თბილისის სახელმწიფო სამედიცინო ინსტიტუტის სწავლების ტექნიკურ საშუალებათა განყოფილების უფროსი, დოცენტი.

„ბატილი" — ელექტრონულ-გამოთვლელი მანქანა სკოლაში

მოსწავლეთა დამხმარე სასწავლო საშუალებების ნუსხას შეემატა ახალი მეცრეგანარიანი ელექტრონული მანქანა „ბატილი", რომელიც საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის სამეცნიერო ხელსაწყოთშენებლობის საცდელ-ტექნიკურმა საკონსტრუქტორო ბიურომ შექმნა.

— ახალი ელექტრონულ-გამოთვლელი მანქანა, რომელიც თავისი წინამორბედისაგან მთელი რიგი ტექნიკური პარამეტრებით განსხვავდება, წარმატებით შეგვძლია გამოვიყენოთ იმ ტერმინალური მოწყობილობის შემადგენელ ნაწილად, რომელიც განკუთვნილია სკოლებსა და ტექნიკუმებში ინფორმატიკისა და გამოთვლითი ტექნიკის საფუძვლების შესასწავლად, — უთხრა საკინფორმრის კორესპონდენტს საკონსტრუქტორო ბიუროს დირექტორმა რაშაზ საკანდელიძემ. — ახალი ელექტრონული მანქანა დისპლეისლემენტებიან კლავიატურას

ელექტრონულ-გამოთვლელი მანქანა სკოლაში

**წარმოადგენს. იგი მოქმედებას იწყებს მიკროპროცესორულ

ნათელას ნატვრისთვალი

ზეზა განათლებული ქალი არ იყო ნათელა, მაგრამ, რაც დიდი კაცის ცოლი გახდა, იმდენად სწავლა არ ... რამდენადაც დიპლომზე ფიქრი დიწყო. და აი, რატომ:

ერთხელ სიზმარში ნახა, ვითომ დიდი კაცის ცოლებს ტელეფონები გამოერთოთ და მიხვდა, რომ მთლად უსაქმოდ რჩებოდა ამქვეყნად.

შეუღლე მისი, გენდიდ დიდკაცობაზე პატარა კაცი იყო (მოგეხსენებთო, პირდაპირ დიდ კაცად არავინ იბადება ჩვენში), დილით უთენია მიდიოდა სამსახურში და საღამოს გვიან ბრუნდებოდა.

კუპეს წყლული ჰქონდა, ეამდა ფიფქს და ითსმენ ერთხელ მიდიოდა მორჯოშში...

როცა ნათელა პატარა კაცის პატარა ცოლი იყო, ითასი სანაცვლო საზრუნავი ჰქონდა — შვილი, ბაზარი, სარეცხი... როცა მდგომარეობა შეეცვალა, შეეცალა საზრუნავი საკმაოდ. მასაღამები და ეუნოური კოსმეტიკა სურეალის მიხედვით გაჩნდა. ოთხ ადგილს ბინებს — ერთი შვილის, ერთი თავისა მშობლების, ერთი შრის მშობლების და, რა თქმა უნდა, საკუთარის — რეპონტმმა მოითხოვა მშენებლისა და დიზაინის სპეციალობების (ზოგი იწერდა) ნათელას დაკალებებს...

გენდიდ მისაღებისა არ იყოს, გენდიდს სასამსახურო მანქანაშიც გენდიდზე ხშირად ნათელა და მისი მეგობრები ისხდნენ.

მოკლედ, წავიდა ის დრო, როცა ნათელას ორი ნომრით დიდი ფეხსაცმელი ეცვა და უბიდფრად მაინც არ გრძნობდა თავს, როცა ცოტა ჰაეროვნდა და ცოტა უხაროდა. ახლა ნათელა ნათელა აღარ არის, ახლა გენდიდს ცოლია და წინათ რომ ნატვრისთვალი მხოლოდ ზღაპრში ეგონა, ახლა აგერ უდგას სასთუმალთან, აიღებს, დაფჩრიალებს და... ხშირად არც კი იცის, რა მოსდის და.. ვისგან მოსდის...

იმ დღეს გაზეთში ნახა, ვიღაც ჯარისკაცის შობლებს არმიიდან ნაწერის უფროსი კარგი შვილის გაზრდისათვის მადლობას უხდიდა, ისიც კი შეუფრდა.

გაეშვა ჯარში მისი ორმეტრიანი „ბოვში“ და იქნებ ისაც ჩაედინა რაღინა სამადლობელი.

მეტი არაა ჩემი მტერი, ტყეშალმა გულაში არ მოისხას, მაგრამ ვინ იყო ამის მთქმელი?

ზაფხული არ უყვარს ნათელას, მაცივრებიც დადის, ხოსტაში, ლიკანშიც, მაგრამ მაინც არ უყვარს, ორი კონდიციონერი იყიდა, მაგრამ ზაფხული მაინც ზაფხულია... და მაინც სცხელა!

სწორედ ამ დროს კარზე მოერიბეულად დარეკა ვიღაცამ, მითხოვარი იქნებაო, გაიფიქრა ნათელამ და ადგომა დაეზარა, მაინც წამოდგა და კარი გააღო. მართლა მთხოვარიყიო წელში ოდნავ მოხრილი, შეწუხებული სახით იდგა მეზობელი, მოხუცი მასწავლებელი ვარლამი.

ნათელამ ძლივს იცნო ვარლამი და გაიფიქრა, ნეტა არ გაშეღოო.

— ქალბატონო ნათელა... ბოდიშს ვიხდი, მაგრამ უნდა შეგაწუხო...

ამას რაღა უნდა, გაიფიქრა ნათელამ და, მობრძანდითო, უთხრა სტუმარს.

— ქალბატონო ნათელა, ალმაშფოთებელი ამბავი მოხდა... ყოველდ ალმაშფოთებელი... მშვიდობის ქუჩაზე, ახალი მილიციის განყოფილება რომ გახსნეს, იქ ცხოვრობს ჩემი ქალიშვილი და რომ იცოდეთ, რა მოხდა, დიდი ნაძვის ხეები გაჩეხეს, ერთი და ორი კი არა, ითამდე და მაჩქანის დასაყენებელი მოაწყვეს, კოლეტიური განცხადება დაწერეს მეხოვრებლებმა... ამას ყველა ხუნების ქობაგი უნდა გამოეხმაურო და ჩემი ინიციატივით, ჩვენც დაეწერეთ რედაქციაში წერილი, აი ბატონო, „ბრაკონიერები ქალაქის ცენტრში“... იქნება თქვენ მოაწეროთ ხელი, თქვენი ოჯახი ხომ...

ნათელამ ისე შეხედა ვარლამს, როგორც ფსიქიატრი უყურებს პაციენტს და უკმეხად უთხრა:

— ალბათ, ასე იყო საჭირო... ალბათ აუცილებლობამ მოითხოვა ასე!

მოხუცი ძლივს შებრუნდა კარისაკენ და საცემბივით გაბრუნდა უკან...

ნათელამ კარის მიხურვა რომ დააპირა, კიბეზე ჩქარი ნაბიჯების ხმა შემოესმა და ქვევით გადაიხედა, კიბეზე ნელი მორბოდა, ქალაქში ცხობილი მკერავი, ნათელას ყოველთვის ქონდა მკერავისთვის საქმე, ანე საკაბე და გიუხარდა მისი დანახვა.

ეი, ნელი, გენაცვალე, — თქვა მან და საკოცნელად ლოყა მიუშვირა, უფრო სწრაფად, კოცნის ნება დართო.

კარგად შეეღებიმა და მოკაზმულმა ქალმა აყოცა მასპინძელს და სავარძელი ჩაეშვა.

— დავიღუპე... ნათელა.. ნათელა! — შესძახა ქალმა.

— ?!

— ვაბტანგი დაუშვრიათ... რესტორანში ოფიციანტი გაულაბავს... ბოთლი დაურტყამს თავში.

— ეუ...

— კი, დავიღუპე!

ვაბტანგი ნელის „მეგობარი“ იყო (ასე ჰქვია ამ ბოლო ხანს კარგა ხნით უმეროს საყვარელ).

ნელის უკვე მოესწრო კარადიდან ორი საკაბის გამოღება. მან ჯერ თითი ტუჩზე მიიდო და მერე ნელის მშვიდად უთხრა:

— სემეონ სემეონის! უნდა ეთხოვოთ!

ორივე ქალმა ტელეფონისკენ გაიხედა. ნელი დასწვდა „ნატვრისთვალს“ და ტელეფონი აიწერიაღა...

— სემეონ სემეონის!

• • •

მკითხველო, რა აზრი აქვს ამ ფელეტონს, თუ მთავარი არ გიამბეთ.

ნათელას ქვემოთ, სულ ქვემოთ, „ბელტაფს“ რომ ეძახიან, ცხოვრობს ერთი ძველი ოერიოტი, ყოფილი ადვოკატი, ფრთელ, „ბალაგზრდობაში „ვეპეუს“ გამომძიებელი, იუმორით აღსავსე მოხუცი.

როგორც კი ნათელას შეხვედრებოდა ან სადარბაზოს წინ გაჩერებულ მანქანას დაინახავდა და ნათელას სართულისკენ ტვირთმოკიდებულ კაცს მოჰკრავდა თვალს, გაიღიმებდა და ყველასთვის გაუგებარ სიტყვებს ჩამარცვლიდა ღიმილით:

— ჯერ არ გაუგიათო!..

დიდი ხანი იმახა მოხუცმა ეს „ჯერ არ გაუგიათო“, არც მოსწყენდა და არც დაიღალა.

ერთ შშვენიერ დღეს (თუ შეიძლება ამ დღეს შშვენიერი ეუწოდოთ!) გენადის მოხსნის ამბავი შეიტყო და კიდევ უფრო უცნაურად მოიქცა, გააღო ფანჯარა და მთელ ეზოს გასძახა:

— უკვე გაუგიათ!.. უკვე გაუგიათ!..

მერე მიხურა ფანჯარა და მეფისტოფელის არია წაიღიღინა.

იქნება ამ ამბით ჯობდა დაკვეწყო ეს ფელეტონი.. რა ვიცი!

...გაკვა, გაკვა ნათელას ნატვრისთვალი, გათავდა ოუნდენელის ახდენა, როგორც პუშკინის ზღაპარში გადაბტა ბედისწერის ოქროს თევზი ზღვაში და დაღუპა ცოლის სიხარბემ მოხუცი მებადური.

ეს იყო შორს, ძალიან შორს

«У самого синего моря» - ო

გვაუწყებს ავტორი.

ეჰ... დამწერი თქვი, თორემ, ვინ იცის, რამდენი ასეთი ქრონ დამდუბველი ცოლია ჩვენში, რომელთანაც ახლაც წკრიალებს ნათელას ნატვრისთვალი...

რეზო დვალიშვილი.

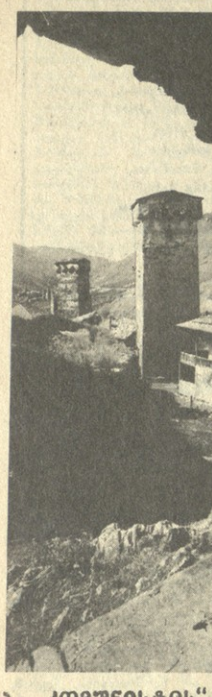

„ქომუნისტის“ ფოტოკონკურსი

უფასული.

ამ ინდი **დაგვა**

შეეოდგოვა

სეკტემბერი გვეწვია, შემოდგომის პირველი თვე. ამ პერიოდში მზის სხივიც ჰორიზონტთან თანდათანობით მცირდება და დღის ხანგრძლივობა დედამიწის ჩრდილო ნახევარ სფეროში ყოველდღიურად შესამჩნევად კლებულობს, 22 სექტემბრიდან კი დღის სიდიდე ღამეზე ნაკლები ხდება. მზის სიმაღლის კლებასთან ერთად, დედამიწის ზედაპირი მზიდან სულ უფრო და უფრო ნაკლებ სითბოს რაოდენობას იღებს. ამიტომაც ჰაერის საშუალო ტემპერატურა აგვისტოსთან შედარებით სექტემბერში 3-5 გრადუსით დაბალია, **მარში** იგი მერყეობს 16-21, **მოაში** 13-18, ხოლო მაღალმთიან რაიონებში 9-დან 13 გრადუსამდე. მაგრამ ცალკეულ წლებში იგი საშუალო მრავალწლიური მნიშვნელობისგან ზეკეთრად განსხვავდება. აღნიშნული ტემპერატურის აბსოლუტური მაქსიმუმი ამ თვეში **მარში** აღწევს 32-37, დასავლეთ საქართველოში ზოგან — 40 გრადუსს. ტემპერატურის აბსოლუტური მინიმუმი იკლებს 6-2 გრადუსამდე, ქართლის ვაკესა და კახეთში 1-5 გრადუს ყინვამდე.

ნალექების საერთო რაოდენობა სამხრეთ სანაპირო რაიონებში მერყეობს 240-320 მმ-ის ფარგლებში, ქართლსა და კახეთში 30-70 მმ-ია, ხოლო დანარჩენ რაიონებში 90-დან 180 მმ-მდე.

საქართველოს ჰიდრომეტეოროლოგიური ცენტრის ამინდის გრძელვადიანი პროგნოზის მიხედვით მომდინარე წლის სექტემბერში ჰაერის საშუალო ტემპერატურა მოსალოდნელია საშუალო მრავალწლიურ ნორმაზე მაღალი.

მესამე დეკადაში მოსალოდნელია ტემპერატურის დაკლება, დასავლეთ საქართველოს **ბარში** 11-16, აღმოსავლეთ საქართველოს **ბარში** 7-12 გრადუსამდე, რესპუბლიკის მთიან რაიონებში 4-9, ხოლო მაღალმთიან რაიონებში 1-6 გრადუსამდე.

ნალექების საერთო რაოდენობა საქართველოს ჩრდილოეთ მთიან და სამხრეთ სანაპირო რაიონებში მოსალოდნელია საშუალო მრავალწლიურ ნორმასთან ახლოს, დანარჩენ რაიონებში ნორმაზე ნაკლები.

ჯ. დოლიძე.

საქართველოს ჰ. ლომინაძის სახელობის ჰიდრომეტეოროლოგიის ინსტიტუტის მთავარი ინჟინერი.

არც თუ საცალისო

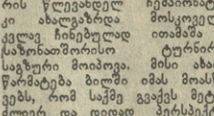

ფეხბურთელი

საკვირაო საკითხავი

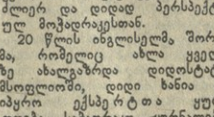

ბრძოლა ყარაბოე-ყასპაროვის მატჩში გვარიანად გაეხარებული იქნება, როდესაც ოქტომბერში საფრანგეთში დაიწყება მსოფლიო პირველობის პრეტენდენტთა ტურნირი 16 დიდოსტატის მონაწილეობით. ოთხი გამარჯვებული შემდეგ ნახევარფინალურ მატჩებში შეხვდება ერთმანეთს.

ტუნისის საზონთაშორისო ტურნირიდან პრეტენდენტთა ასპარეზობაში თამაშის უფლება მოიპოვეს დიდოსტატებმა იუსუპო